

KunstFort Asperen

Fort zoekt plek in het collectief geheugen

Glazen koepel verbindt fort met regio

Basisscholieren uit de regio ontwerpen de 550 glazen leien die KunstFort Asperen beschermen tegen de elementen. De koepel hangt straks in een imposant houten frame.

ACQUOY • Het begon met een simpele opdracht: ontwerp een glazen dak over de lichtschacht van het fort. Het groeide uit tot een kunstwerk van formaat.

“Het is een beetje uit de hand gelopen”, glimlacht Peter van Assche van Bureau SLA. Hij staat in de brandende zon op het fortdak. Om hem heen liggen meters stalen kabel secuur gerangschikt klaar om bevestigd te worden. Aan die 300 kabels komt straks een grote glazen koepel te hangen, als dak voor de lichtschacht van het fort.

“Als je iets niet wilt, is dat er regen in het fort komt”, verklaart Van Assche. Sinds het fortdak is uitgegraven beschermde een houten constructie de schacht tegen de weersinvloeden. Nu zorgt Bureau SLA - die eerder ook de Taverne restaureerde en voorzag van een binnenhuis - voor een permanente constructie. “Je kunt natuurlijk een simpel glazen dak maken, maar dat vonden wij een gemiste kans. Het is een kunstfort en dat vraagt om een constructie met een goede uitstraling. Daarnaast leek het ons heel mooi om een dak te maken waaraan de hele buurt meedoet. Vroeger was dit fort een elitair, militair terrein, het was geheim gebied. Het had geen plek in het hart van de mensen. Het fort is wel teruggegeven aan de buurt, zowel fysiek als mentaal, maar het is nog niet geankerend in het collectieve geheugen van de buurt. Daarom betrekken we nu de kinderen uit de regio bij dit project.”

Oogstrelend

De koepel bestaat namelijk uit 550 glazen leien, ontworpen door basisscholieren en gemaakt door de glasblazerij in Leerdam. De leien moeten straks zorgen voor een oogstrelend kleurspel in de lichtschacht van het fort. Inmiddels zijn er al 300 leien af. De kinderen krijgen eerst een uur les over kunst, abstracte kunst en glas, en gaan daarna naar de glasblazerij om een ontwerp te maken dat vervolgens wordt gesmolten in de glasoven. Om te voorkomen dat de koepel een kako-

• Het glazen dak hangt straks aan vele staalkabels aan deze houten constructie.

FOTO: MARIJKE VERHOEF

fonie aan kleuren wordt, zijn de tinten blauw en groen gekozen. “Het is prachtig als kinderen straks naar het fort komen en hun ouders en grootouders aanwijzen waar hun lei hangt.”

De glazen koepel hangt in een indrukwekkend houten frame. Bureau SLA koos hiervoor zodat je vanuit het fort niet tegen een stalen frame aan kijkt maar vrij zicht hebt op de glazen koepel. In het frame-ontwerp is Van Assche's voorliefde voor wiskunde duidelijk te zien, al kwam het tot stand

mede dankzij een foutje. Eigenlijk dacht Van Assche het hout te buigen, maar doordat een stagiair een andere waarde invulde in het computerprogramma, werd de boog uit rechte stukken gemaakt. “Ik vond het meteen super vet. Het is mooier en met rechte stukken hout is het ook goedkoper.”

Legpuzzel

Het leverde echter wel een legpuzzel-ontwerp op. Het duurde een half jaar voordat Bureau SLA een bedrijf had gevonden dat de constructie wel wilde

zagen. “Ik dacht het te laten zagen door een bedrijf met een computerfreese, maar niemand durfde het aan. Uiteindelijk is alles met de hand gezaagd.” In totaal bijna 500 meter aan balken is vervolgens als een legpuzzel in elkaar gezet door aannemer Jan van den Dool uit Leerdam. “Ik hield mijn hart vast. Op de computer paste het natuurlijk allemaal, maar het is altijd spannend of het dan ook daadwerkelijk in elkaar past.”

de koepel en ligt er 300 kilo staal klaar. In het houten frame worden 300 stalen ogen gemaakt, waaraan de kabels komen. En daaraan komt de glazen koepel te hangen. Compleet met 550 openingen voor de vleermuizen die 's winters de fortbaas zijn.

Naar verwachting wordt eind augustus de eerste glazen lei officieel geplaatst en is de koepel in het voorjaar van 2015 gereed.

En dat was het geval. Inmiddels staat **Marijke Verhoef**

Fort Asperen: het domein van kunst

KunstFort Asperen herbergt deze zomer drie exposities van moderne kunst.

Eind juli werd de exposities 'Inflatables in het fort' geopend. Tot en met 14 september vullen de opblaasbare kunstwerken van Bert Kramer en Robert Roelink de fortgangen. Zo probeert Kramer met 'Ghostwalk' de bezoeker te laten beleven hoe routes door het gebouw zouden zijn kunnen afgelegd door de militairen die er ooit gestationeerd waren. Roelink maakt interventies binnen de architectuur van het fort. “Mijn werken proberen bloot te leggen wat er uit deze architectuur van 'Protectionisme' voortkomt; niet kunnen delen, leven uit angst, muren bouwen ter bescherming en de werkelijke waarden niet beschermen maar gaan voor het beschermen van landgrenzen, macht en geld.”

Op de omwalling van het fort staan tot en met 15 september beelden die de expositie 'Een experimenteel Linie-landschap' vormen. Koen Dijkman van De Fabriek stelde de tentoonstelling samen met werk van Marieke de Jong, Filip Jonker en Anthony Kleinepier. De Fabriek is een werkruimte voor hedendaagse kunst en vormge-

• Bouwplaats. FOTO: MARIJKE VERHOEF

ving. Het experiment en de ontplooiing van de kunstenaar staan centraal en kunstenaar krijgt een podium voor experiment en de productie van nieuw werk. KunstFort Asperen geeft De Fabriek de mogelijkheid de kunstenaars tot een nog groter experiment te stimuleren en het werk in een andere maatschappelijke context te plaatsen dan gebruikelijk.

Nog tot en met 17 augustus is 'Bouwplaats' te zien, met beelden uit de ateliers van Coen Kaayk en Gijs Kaaijk, in combinatie met schilderijen van Niek Westendorp en werk van tekenaar/ animator Guusje Kaayk en filmmaker Floris Kaayk. Over Coen Kaayk: Het abstracte spel van vorm en kleur, ligt verankerd in zijn gehele oeuvre. De ambachtelijke perfectie leidt tot kunstwerken die schitterende kijkobjecten zijn.”

Er is hard gewerkt aan Fort Asperen

Na jaren van werk is de renovatie van het gehele complex nu bijna voltooid. Een korte terugblik van wat er allemaal is gebeurd.

In de eerste fase is de aarden laag op het dak van het fort verwijderd. Met de tweede fase heeft Bureau SLA de Taverne onder handen genomen. Een uitdaging, want de gemeente liet weten dat de vervallen maar monumentale loods geen meter groter mocht worden. Deze eis ziet Peter van Assche nu als een cadeautje, want het resulteerde tot het huidige ontwerp, waarbij de loods is uitgediept en er een huisje in een huisje is gebouwd. Hierdoor heeft de Taverne een behaaglijke, geïsoleerde binnenruimte waar het ook 's winters als het fort dicht is goed vertoeven is. Daarnaast kunnen wandelaars en fietsers er aanschuiven voor een hapje en een drankje en kan de ruimte gehuurd worden. In de tweede fase zijn ook de wallen rondom het fort gerestaureerd.

In het fort zelf is het metselwerk hersteld, verdere scheurvorming voorkomen en er is voor gezorgd dat bestaande scheuren niet groter worden. Rottende houten delen zijn vervangen, roestprocessen is een halt toegevoerd.

Ook is er een nieuwe houten brug aangelegd naar het fort toe. Deze is op enkele details na identiek aan het oude voorbeeld, met dat verschil dat het geen ophaalbrug meer is.

Vervolgens is de omwalling aangepakt. Deze is gerestaureerd naar het model dat te zien is op bewaard gebleven tekeningen uit 1870. Het project was 17 oktober 2013 gereed.

Als laatste is nu de koepel aan de beurt. Via de website www.koepelfortasperen.nl en facebookpagina is het project te volgen. Een webcam geeft live beeld van de vorderingen.